

**VESILAHDEN KUNTA,
STRATEGINEN YLEISKAAVA**

VASTINERAPORTTI
OAS
NÄHTÄVILLÄ

6.5. ALUSTAVA, 25.8.2025 TARK.
11.12.2024
30.12.2024 - 29.1.2025

1.	PIRKANMAAN ELY-KESKUS – 29.1.2025.....	2
2.	LUONNONVARAKESKUS LUKE – 28.1.2025	3
3.	METSÄHALLITUS – 22.1.2025	4
4.	MUSEOVIRASTO – 16.1.2025	4
5.	PIRKANMAAN MAAKUNTAHALLITUS – 27.1.2025	4
6.	PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO – 28.1.2025.....	5
7.	MTK PIRKANMAA – 28.1.2025.....	7
8.	AKAAN KAUPUNKI – 6.2.2025	8
9.	LEMPÄÄLÄN KUNTA – 22.1.2025	8
10.	PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUE – 16.1.2025.....	9
11.	VESILAHDEN KUNNAN RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA – 14.1.2025.....	9
12.	VESILAHDEN KUNNAN SIVISTYSLAUTAKUNTA – 14.1.2025	9
13.	VESILAHDEN KUNNAN TEKNINEN LAUTAKUNTA – 8.1.2025	10
14.	VESILAHDEN YRITTÄJÄT RY – 29.1.2025	10
15.	SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON PIRKANMAAN PIIRI RY – 27.1.2025.....	10

LAUSUNNOT

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
1. PIRKANMAAN ELY-KESKUS – 29.1.2025	
ELY-keskus pitää strategista yleiskaavaa keskeisenä maankäytön suunnittelua ohjaavana kaavana, jolla yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvat muutostarpeet tuodaan osaksi kaavajärjestelmää. Samalla kun se on strateginen, se voi olla myös yksityiskohdissaan suurpiirteinen edellyttäen että, sen rinnalla säilytetään osayleiskaavataso ohjaamassa asemakaavojen laadintaa.	Ei vastinetarvetta.
Jos asemakaavoitusta halutaan ohjata suoraan strategisella yleiskaavavalla, tulee sen täyttää AKL 39 §:n sisältövaatimukset. Osana kaavan laadintaa tulee selkeyttää osayleiskaavojen ja strategisen yleiskaavojen välinen suhde, kuten tilanteet, joissa halutaan strategisen yleiskaavaan korvaavan tai täydentävän osayleiskaavan määräyksiä tai käyttää strategista yleiskaavaa suoraan asemakaavan laadintaa ohjaamassa.	Kaavassa osoitetaan oikeusvaikutteisina ainoastaan kehittämismerkinnät.
Maankäytön suunnittelulla on myös merkittävä rooli ilmastomuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa. Strateginen yleiskaava on merkittävä kaavataso, jolla tuodaan nämä tavoitteet osaksi maankäytön suunnittelua. Yhdyskuntarakenteella, jossa joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimivuus turvataan , vastataan osaltaan ilmastomuutoksen asettamiin haasteisiin. Ilmastomuutokseen sopeutuminen tulisi kirjata yhdeksi strategisen yleiskaavan tavoitteista.	Täydennettiin kaava-aineistoon.
Strategisessa yleiskaavatyössä olennaista on tunnistaa Vesilahden arvokkaat luontokohteet ja niiden väliset ekologiset yhteydet . Ekologisista yhteyksistä ei ole olemassa kattavaa selvitystä Vesilahden alueelta. Ekologisten yhteyksien määrittelyä on syytä tehdä tarkoituksenmukaisella tasolla paikkatietoanalyyseihin pohjautuen , huomioiden metsäekologinen rakenne ja uomaverkosto.	Täydennettiin kaava-aineistoon.
Geologian tutkimuskeskus (GTK) on kartoittanut mustaliuskeiden esiintymisen kallioperässä. Alueidenkäytön suunnittelussa tulisi pyrkiä mustaliuskealueilla välttämään sellaista käyttöä, joka altistaa kalliota tai moreenia rapautumiselle ja hapettumiselle. Vesilahden strategisen yleiskaavan alueelle ulottuu GTK:n kartta-aineiston mukaan mustaliuskejuovia varsinkin Narvan, Kirkonkylän ja Koskenkylän alueelle. Lisäksi mustaliusketta saattaa olla kivissä ja maa-aineksessa juovien kaakkoispuolella. Mustaliuskeet on tarpeen huomioida alueen kaavoituksessa. Kaavamääräykset ja lisäselvitysten tarve voivat riippua alueelle tavoitellusta toiminnasta.	Kartoitus saatetaan kuntaan tiedoksi tarkempaa kaavoitusta ja suunnittelua varten.
Vesilahden kunnan alueelle sijoittuu kahdeksan luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaiksi luokiteltua kallioaluetta , joista kolme on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaiksi ja viisi paikallisesti arvokkaiksi. Arvokkaat kallioalueet tulisi huomioida alueen kaavoituksessa , niin ettei kyseisille alueille suunnitella sellaista toimintaa, joka voisi heikentää kallioalueiden arvoja.	Merkitään tiedoksi, täydennettiin kaava-aineistoon.
Vesilahden kunnan alueella sijaitsee yksi 2-luokan pohjavesialue, 0492201 Vakkala . Maa-ainesten otto on aikoinaan ollut alueella laaja-alaista ja pohjaveden yläpuoliset suojakerrokset ohuita tai otto on ulottunut pohjaveden pintaan asti. Pohjavesialueelle ei ole laadittu suojelusuunnitelmaa. Pohjaveden suojelu tulee huomioida strategisessa yleiskaavassa .	Merkitään tiedoksi, täydennettiin kaava-aineistoon.
Vesilahden kunnan maantieverkko koostuu liikenteellisesti merkittävästä seudullisesta maantiestä 301 (Vesilahdentie) sekä useammasta yhdystieluokkaisesti maantiestä. Strategisen yleiskaavan alueidenkäytön kehittämisessä	Merkitään tiedoksi.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
tulee huomioida maantieverkon toimivuus ja turvallisuus. Lähtökohtaisesti tulee pyrkiä järjestämään kulkuyhteydet jo olemassa olevien liittymien kautta, etenkin maantiellä 301 tulee välttää uusien liittymien tarvetta. Maantieverkkoon tukeutuva alueidenkäyttö tulee suunnitella kiinteässä vuorovaikutuksessa Pirkanmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastualueen kanssa. Uusi alueidenkäyttö tulee pyrkiä sijoittamaan Kirkonkylään ja muihin kyliin siten, että mm. uusien kävely- ja pyöräilyväylien tarve voidaan minimoida ja voidaan hyödyntää nykyisiä joukkoliikennepalveluja sekä sitä täydentävää alueellista palveluliikennettä. Pirkanmaan ELY-keskus muistuttaa vielä, että melulle herkkä alueidenkäyttö tulee pyrkiä sijoittamaan riittävän etäälle vilkkaimmista liikenneväylistä. Kehittyvän ja nykyisenkin maankäytön osalta on huomioitava, että maantieverkon investointien kuten tarvittavien jalankulku- ja pyöräteiden sekä liittymien suunnittelu- ja toteuttamisvastuu on usein kunnilla tai alueiden maankäytön toteuttajilla.	
Vesilahden kunnan alueella toimii yksi vesihuoltolain mukainen vesihuoltolaitos eli Vesilahden kunnan vesihuoltolaitos. Laitoksen operoinnista vastaa Lempäälän Vesi Oy, joka on listattu osalliseksi kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Suunnitelmaan on kirjattu, että olemassa olevista lähdemateriaaleista kootaan taustatiedot muun muassa yhdyskuntateknisistä verkostoista. ELY-keskus pitää tätä tärkeänä, jotta esimerkiksi alueiden profiloinnissa voidaan sopivalla tasolla arvioida eri alueiden vesihuollon tarvetta tulevaisuudessa ja verrata sitä olemassa olevan vesihuoltoinfraan ja sen kuntoon. Osa Vesilahden kunnan vesihuoltolaitoksen verkostosta on alun perin vesihuolto-osuuskuntien verkostoa. Etenkin näiden alueiden osalta on hyvä varmistua verkostojen hyödynnettävyydestä, mikäli näiden alueiden profiili muuttuu merkittävästi vesihuollon palvelujen tarpeen osalta.	Merkitään tiedoksi.
2. LUONNONVARAKESKUS LUKE – 28.1.2025	
Luonnonvarakeskus (LUKE) toteaa että Vesilahden strateginen yleiskaava 2040 huomioi hyvin kasvavan tarpeen kunta- ja aluetason energiaomavaraisuuden parantamisesta nojaten uusiutuvaan energianlähteisiin. On kuitenkin varmistettava, että mahdolliset hankkeet tullaan toteuttamaan tavalla, joka on yhteensopiva sekä ympäristön ja paikallisyhteisöjen kannalta. LUKE suosittelee osallistavien toimintamallien jatkamista maankäytön ja sen suunnittelun osalta myös strategisen yleiskaavan valmisteluprosessin jälkeen. Uusiutuvien energiamuotojen (tuuli- ja aurinkovoimalat) lisääntyessä sekä myös siirtolinjojen vaatiman maa-alan kasvaessa hankkeiden toteuttamista mahdollistaa entistä enemmän paikallisen hyväksynnän toteutuminen. Strategisessa yleiskaavassa mainitaan esimerkiksi Vesilahden kunnan "identiteetti", "omaleimaiset piirteet" ja "maisema". Yllä mainittujen tekijöiden ollessa subjektiivisia, kokemuksellisia ja paikallista identiteettiä rakentavia mahdollisia teollisen kokoluokan hankkeita suunnitellessa tulisi asukkaita ja paikallisia toimijoita osallistaa, kuulla, ja sitouttaa negatiivisten sosiaalisten vaikutusten minimoinnin ja siten paikallisen hyväksyttävyyden toteutumisen kannalta.	Merkitään tiedoksi. Vesilahti sijaitsee kokonaisuudessaan Pirkanmaan lentokentän vaikutusalueella, minkä vuoksi tuulivoimaa ei nykytiedon valossa voida Vesilahdelle rakentaa.
LUKE suosittaa strategisen yleiskaavan ja erityisesti yhdyskunta- ja energiatalouden tavoitteiden toteuttamisen osalta etsimään monihyötyisiä maankäytön ratkaisuja. Monihyötyisyydellä viitataan uusiutuvan energian maankäyttökysymyksissä ratkaisuihin, jotka tuottavat samanaikaisesti ekologisia, sosiaalisia ja taloudellisia hyötyjä, kuten biodiversiteetin tukemista, paikallisyhteisöjen osallistamista ja maisemallisten arvojen kunnioittamista.	Merkitään tiedoksi.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
LUKE suosittaa strategisen yleiskaavan maankäyttövaikutusten osalta noudattamaan ”ennakoi, minimoi, kompensoi” -toimintamallia, jossa mahdolliset negatiiviset vaikutukset ennakoidaan ja vältetään, jäljelle jäävät minimoidaan, ja väistämättömät haitat kompensoidaan sekä sosiaalisesti että ekologisesti kestävällä tavalla.	Merkitään ja saatetaan kuntaan tiedoksi tarkempaa kaavoitusta ja suunnittelua varten.
3. METSÄHALLITUS – 22.1.2025	
Pirkanmaan vaihemaakuntakaavan (Elonkirjo ja energia) ehdotus on ollut kuulemisvaiheessa, mutta toistaiseksi vielä hyväksymättä. Sen ratkaisuja tullaan Vesilahden kunnan strategisessa yleiskaavassa tarkentamaan. Toisaalta kaavalla halutaan muodostaa kunnan näkemystä vuonna 2025 käynnistyvään Pirkanmaan kokonaismaakuntakaavan uudistukseen.	Merkitään tiedoksi.
Vesilahden kunnan länsiosassa sijaitsevalla Iso-Hyyhösellä on Metsähallituksen hallinnoima, luonnonsuojelutarkoitukseen varattu alue, sekä Vesilahden rantaosayleiskaavassa suojelualueeksi osoitettu alue. Natura-verkoston alue kuuluu nimellä Iso-Hyyhynen (FI0351003, SAC).	Merkitään tiedoksi, täydennettiin kaava-aineistoon.
Koskenkylästä etelälounaaseen sijaitsee pienialainen Pinalhon yksityinen suojelualue (kiinteistö 922-418-2-10 Pinalho), joka on Metsähallituksen hallinnassa. Pääosin Akaan puolelle sijoittuva Kirveslammin metsät -Natura-alue (FI0351004 Kirveslammi, SAC) ulottuu myös Vesilahdelle. Kirveslammin suojeluperusteisiin kuuluu liito-orava. Kaavan vaikutusarvioinnissa on kiinnitettävä huomiota liito-oravan tarvitsemien puustoisten kulkuyhteyksien säilymiseen myös Natura-alueen ulkopuolella.	Merkitään tiedoksi, täydennettiin kaava-aineistoon.
Onkemaenjärvi kuuluu Natura 2000-verkoston (FI0351001, SPA) yksityisenä suojelualueena.	Merkitään tiedoksi, täydennettiin kaava-aineistoon.
Kaavoituksen vaikutusarviointia varten on suositeltavaa sekä käyttää laajasti olemassa olevaa aineistoa, mutta tehdä tarvittaessa myös uusia luontoselvityksiä, joista saadaan ajantasaista tietoa erityisesti nopeasti muuttuvasta lajistosta. Mikäli strategisen yleiskaavan ratkaisut näyttävät aiheuttavan maankäytöllisiä muutoksia Natura-alueiden läheisyydessä, on varauduttava laatimaan selvitys Natura-arvioinnin tarpeellisuudesta.	Merkitään tiedoksi. Strategisen yleiskaavan laatimisen yhteydessä ei laadita uusia selvityksiä (viittaus 1. viranomaisneuvottelu 10.1.2025).
4. MUSEOVIRASTO – 16.1.2025	
Museolain uudistumisen myötä kulttuuriympäristön suojelua koskevat viranomaisasiat siirtyivät 1.1.2020 aloittaneille alueellisille vastuumuseoille. Pirkanmaalla vastuumuseona toimii Pirkanmaan maakuntamuseo, joka antaa lausunnon otsikon asiassa. Museovirasto ei anna enää kulttuuriympäristösuojeluun liittyviä lausuntoja kuin rakennussuojelulailla ja asetuksella suojeltuihin valtion rakennuksiin, kirkkolain alaisiin sekä eräiden valtion toimijoiden välisten yhteistyösopimusten alaisiin kohteisiin liittyvissä hankkeissa sekä maakuntakaavoissa liittyen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) täyttymiseen. Alueellinen vastuumuseo on mainittu lausuntopyyntöön vastaanottajaluettelossa.	Merkitään tiedoksi ja lausuntopyyntöt ohjataan alueelliselle vastuumuseolle.
5. PIRKANMAAN MAAKUNTAHALLITUS – 27.1.2025	
Pirkanmaan liitto pitää hyödyllisenä tavoitteena, että strategisen yleiskaavan laatimisprosessin myötä Vesilahden kunta tulee määrittelemään tahtotilansa	Merkitään tiedoksi.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
kunnan maankäytön kehittämisen painopisteistä tulevana vuosina. Pirkanmaan liitto pitää osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuvattua prosessia huolellisesti suunniteltuna ja näkee positiivisena prosessin vuorovaikutteisen luonteen, jossa vuoropuhelua käydään yhdessä eri tahojen kanssa. On hyvä, että jo prosessin suunnitteluvaiheessa on määritetty, miltä osin tavoitellaan oikeusvaikutteista kaavaratkaisua. Pirkanmaan liitto pitää hyvänä tavoitteena, että kaavatyön kuluessa muodostettavien kehittämisperiaatemarkintöjen on tarkoitus oikeusvaikutteisina täydentää Vesilahdella tällä hetkellä olevien aluevarausyleiskaavojen sisältöä. Strateginen yleiskaava nähdään mielekkäänä työkaluna aiemmissa yleiskaavaprosesseissa varatun kaavavarannon toivotun toteutumisjärjestyksen analysointiin ja määrittämiseen sekä toiminnoiltaan erityyppisten alueiden keskinäiseen profilointiin.	
Pirkanmaan liitto kiinnittää huomiota suunnitelmassa esitettyyn listaan kaavan osallisista. Vesilahti kuuluu Nysse-joukkoliikenteen piiriin, joten Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on hyvä lisätä kaavan osallisten joukkoon.	Lisätty joukkoliikennelautakunta osallisiin.
Teknisenä tarkistuksena osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan Pirkanmaan liitto katsoo, että sivulla 10 esitetty ote maakuntakaavakartasta tulee korvata merkintäteknikaltaan oikealla maakuntakaavaotteella. Maakuntakaavan sisällön havainnollistamiseksi osallisille on tarpeellista sisällyttää otteen yhteyteen keskeisten merkintöjen selite tai maakuntakaavan sisällön tiivis kuvaus.	Korjattu aineistoon.
Strategisen yleiskaavan suunnittelussa huomioitavaa keskeistä maakuntakaavan sisältöä ovat erityisesti maakuntakaavan strategiset kehittämismerkinnät, joiden sisältöä on hyvä yleiskaavassa tarkentaa. Maakuntakaavan näkökulmasta valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt sekä monimuotoinen luonto näyttäytyvät Vesilahden vahvuuksina ja vetovoimatekijöinä, jotka ovat ympäristön omaleimaisia laatutekijöitä kunnan kehityksessä, ja joihin liittyy potentiaalia elinkeinoelämän ja viihtyisän asumisen kehittämisessä.	Merkitään tiedoksi.
Ehdotusvaiheessa olevassa Pirkanmaan elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaavassa Vesilahdelle on esitetty luonnon monimuotoisuuden ydinalue Niinimäen alueelle Rämssöössä sekä sinivierluonnon monimuotoisuuden ydinalue Mantereenjärvelle. Maakuntakaavaa varten laaditut luontoselvitykset ovat käytettävissä yleiskaavatyötä varten ja tuoreimmat selvitysaineistot ovat saatavilla pyydetessä Pirkanmaan liitosta.	Merkitään tiedoksi, täydennettiin kaava-aineistoon.
Keskeinen strategista yleiskaavoitusta ohjaava aluekehityksen taustatekijä on alueelle tulevaisuudessa ennakoitu väestökehitys. Pirkanmaan liitossa käynnissä oleva väestökehityksen ennakointityö jatkuu vuonna 2025 yhteistyössä kuntien kanssa. Työn yhteydessä muun muassa laaditaan erilaisia väestöskenaarioita sekä kuntakohtaiset väestöennusteet. Väestökehityksen dynamiikan vaikutuksia tullaan tarkastelemaan kuntien elinvoiman näkökulmasta. Pirkanmaan liitto näkee vahvan yhtymäpinnan yleiskaavaprosessin ja väestökehityksen ennakointityön välillä.	Merkitään tiedoksi.
Pirkanmaan liitto puoltaa Vesilahden strategisen yleiskaavan jatkovalmistelua ja osallistuu kaavaprosessiin mielellään myös jatkossa.	Ei vastinetarvetta.
6. PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO – 28.1.2025	
Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan strategisella yleiskaavalla pyritään tukemaan ja vahvistamaan Vesilahden identiteettiä ja sen omaleimaisia	Merkitään tiedoksi, täydennettiin aineistoon.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
piirteitä ja vahvuuksia, kuten maaseutumaisuutta ja uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia. Maakuntamuseo toteaa, että omaleimaisten piirteiden ja vahvuuksien listaan on tarpeen lisätä myös arvokas kulttuuriympäristö.	
Strategisia tavoitteita ei ole vielä OAS-vaiheessa tarkemmin eritelty, mutta Maankäytön strategisen kehityskuvan 2020 perusteella vaikuttaa siltä, että strategiset kehitystavoitteet painottuvat vahvasti Vesilahden valtakunnallisesti arvokkaalle kulttuurimaisema-alueelle (VAMA 2021), jossa myös kunnan taajama-alueet sijaitsevat. Kehityskuvassa on osoitettu mm. uusia asuin- ja työpaikka-alueita sekä tieyhteyksiä. Lisäksi kartalle on merkitty yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntia ja tiivistyviä taajamia. Pirkanmaan maakuntamuseo painottaa, että VAMA-alueen ja arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen arvot tulee muuttuvan maankäytön alueilla edelleen turvata.	VAMA-alueen ja arvokkaan kulttuuriympäristön arvot turvataan kaavaratkaisussa.
Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että laadittavalle kaavakartalle on tarpeen osoittaa VAMA-alueen ja Laukon kartanon RKY-alueen lisäksi maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt Järvenranta ja Vesilahden kirkonkylän ympäristö (Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 / Pirkanmaan liitto), sekä maaseudun arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä edustavat maakunnallisesti arvokkaat kulttuurimaisemat: Palhon-Vakkalan kulttuurimaisema, Hinsalan kulttuurimaisema, Sakoisten kulttuurimaisema, Kaakilanniemen kulttuurimaisema, Narvan kulttuurimaisema, Koskenkylän-Saarikunnan-Mantereen kulttuurimaisema ja Kuralan kulttuurimaisema (Kulttuurimaisemat 2016 Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet / Pirkanmaan liitto).	Merkitään tiedoksi ja huomioitiin kaavaratkaisussa.
Koska voimassa olevat osayleiskaavat ovat vaihtelevan ikäisiä ja maakuntakaavaa vanhempia, tulee strategisessa yleiskaavassa varmistaa, että kulttuuriympäristön arvot on kokonaiskuvassa turvattu riittävällä tavalla. Edellä mainittuja VAT- ja maakuntakaavainventointeja on mainittu käytettävän kaavan taustamateriaaleina. Lisäksi on tarkoitus hyödyntää Vesilahden osayleiskaavojen taustaselvityksiä. Osayleiskaavainventoinnit on syytä yksilöidä viimeistään kaavaselostuksessa. Valmisteluvaiheessa tulee tarkastella, millaisia alueellisia tai ajallisia puutteita yleiskaavatasoisessa selvitystiedossa mahdollisesti on rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Erityisesti on tärkeää varmistaa selvitystiedon riittävyys alueilla, joille kohdistuu strategisia tavoitteita ja muuttuvaa maankäyttöä.	Merkitään tiedoksi. Kulttuuriympäristön arvot huomioitiin kaavaratkaisussa. Selvitysaineisto on luetteloitu osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.
Vesilahden kunnasta tunnetaan nykyisin 99 kiinteää muinaisjäännettä ja 22 muuta arkeologista kulttuuriperintökohdetta. Lisäksi tiedossa on parikymmentä mahdollista muinaisjäännettä ja 36 muinaisesineiden löytöpaikkaa. Tiedot ennestään tunnetuista kohteista perustuvat eri aikoina, pääasiassa yli kymmenen vuotta sitten tehtyihin inventointeihin; kunnassa on myös alueita, joissa ei ole tehty missään vaiheessa arkeologista inventointia tai joiden tiedot ovat selvästi vanhentuneita. Tiedot ovat puutteellisia erityisesti historiallisen ajan muinaisjäännettösten, kuten kylätonttien, osalta. Strategisen yleiskaavatyön yhteydessä on syytä varautua arkeologisen inventoinnin tekemiseen muuttuvan maankäytön alueilla ja sen yhteydessä on suositeltavaa päivittää tiedot ainakin muinaismuistolain nojalla rauhoitetuista arkeologisista kohteista. Lisäksi maakuntamuseo esittää tehtäväksi historiallisen ajan kyläpaikkoja koskevan arkistoinventoinnin. Mikäli inventointien päivitys tapahtuu myöhemmin, kaavaselostuksessa on tuotava esille, että	Merkitään tiedoksi. Strategisen yleiskaavan laatimisen yhteydessä ei laadita uusia selvityksiä (viittaus 1. viranomaisneuvottelu 10.1.2025). Kaavaselostukseen voidaan lausunnon mukaisesti kirjata selvitystarve jatkosuunnittelun yhteydessä.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
kunnassa on arkeologisen perinnön kannalta tietotasoltaan vanhentuneita tai kokonaan inventoimattomia alueita ja että inventointien tekemiseen tulee varautua alueiden jatkosuunnitteluvaiheessa. Tausta-aineistojen riittävydestä ja selvitystarpeesta kullakin alueella tulee neuvotella alueellisen vastuuseurituksen kanssa hyvissä ajoin.	
Strategisesta luonteestaan huolimatta kaavaan tulee merkitä vähintään ne arkeologisen perinnön tihentymät, jotka on merkitty voimassa olevaan Pirkanmaan maakuntakaavaan 2040 arkeologisen perinnön ydinalueina sekä Museoviraston tekemän VARK-inventoinnin kohteet. VARK-inventoinnissa on määritelty manner-Suomen merkittävät arkeologiset alueet, joita Vesilahdessa on kuusi kappaletta. Valtioneuvosto hyväksyi sen maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoitamiseksi inventoinniksi marraskuussa 2024. Tiedot kunnan VARK-alueista löytyvät Museoviraston ylläpitämästä Kulttuuriympäristön palveluikkunasta. VARK - Valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset alueet -inventointi tulee lisätä OAS:ssa mainittujen kaavan tausta-aineistojen joukkoon. Mikäli kaikkia arkeologisia suojelukohteita ei merkitä varsinaiseen kaavakarttaan, tulee kaavaselostuksen liiteaineistoon sisällyttää kartta ja luettelo tällä hetkellä tiedossa olevista muinaisjäänneksistä ja muista arkeologisista kulttuuriperintökohteista.	Merkitty kaavaratkaisuun lausunnon mukaisesti arkeologisen perinnön tihentymät. VARK-inventointi lisätty osallistumis- ja arviointisuunnitelman selvitysluetteloon. Yksittäisiä muinaisjäänneksiä ei ole tarkoituksenmukaista merkitä kaavakartalle strategisessa yleiskaavassa; kaavaselostuksen liiteaineistoon on sisällytetty liitteenä 3 kartta ja luettelo tällä hetkellä tiedossa olevista muinaisjäänneksistä ja muista arkeologisista kulttuuriperintökohteista.
Strategisen yleiskaavan laadinnassa on otettava huomioon muinaismuistolain edellyttämällä tavalla muinaisjäännealueet ja niiden tihentymät ratkaistaessa maankäytön kehittämistä ja intressejä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää VARK-alueisiin, joita koskevan suunnittelun tulisi tukea kohteiden säilymistä. Arkeologinen perintö tulee ottaa huomioon riittävällä tavalla strategisen yleiskaavan vaikutuksia arvioitaessa.	Merkitään tiedoksi ja huomioitu kaavaratkaisussa.
Osallistumis- ja arviointisuunnitelman osallisten luetteloon tulee korjata Pirkanmaan maakuntamuseo oikeaan kirjoitusasuunsa. Kaavaluonnos pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.	Korjattu aineistoon Pirkanmaan maakuntamuseon oikea kirjoitusasu. Merkitään tiedoksi.
7. MTK PIRKANMAA – 28.1.2025	
MTK-Vesilahti on syytä lisätä ohjelma- ja kaavakokonaisuuden osalliseksi. Tämä on välttämätöntä sekä suoran tiedonkulun ja paikallistuntemuksen saamiseksi.	Täydennetty osallisiin.
Vesilahden maapoliittinen ohjelma ja strateginen kaava vaikuttanee joko suoraan tai välillisesti vesilahtelaisten maanomistajien maankäyttömahdollisuuksiin, on perustelua, että maanomistajat huomioitiin omana selkeänä osallisenä ko. prosessissa. On välttämätöntä, että maanomistajille järjestetään oma tilaisuutensa jo valmisteluvaiheessa, kun maapoliittisen ohjelman ja kaavoitusohjelman suuntaviivoja on tiedossa. Sopiva paikka tähän on ennen kaavavaihtua valtuustoseminaaria. Tilaisuuden osallistujat voivat tässä vaiheessa olla esimerkiksi maanomistavien tahojen yhdistyksien johtokunnan jäseniä tai muita edustajia.	Maanomistajat ovat osallisia kaavan valmistelussa. Maanomistajat kuullaan kaavaprosessin yleisötilaisuuksissa, joista tiedotetaan yhteisesti kunnan käyttämissä tiedotuskanavissa.
Erityisesti erilaiset luonto-, muinaismuisto ja muut selvitykset on syytä käydä maanomistajien kanssa tarkasti lävitse, jotta voidaan varmistua siitä, että kohteiden luonto- tai muinaismuistoarvot ovat edelleen olemassa. Aina näin ei ole ollut.	Kaavaratkaisussa ei osoiteta yksittäisiä luonto- tai muinaismuistomerkintöjä, vain laajempia kokonaisuuksia.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
	Maanomistajat ovat osallisia kaavan valmistelussa. Maanomistajat kuullaan kaavaprosessin yleisötilaisuuksissa, joista tiedotetaan yhteisesti kunnan käyttämissä tiedotuskanavissa.
Keväällä 2025 valitaan uudet valtuutetut . Kaava- ja ohjelmaprosessi tulee tarvittaessa jakaa osiin , jos Vesilahdella maata omistavat kuntapäättäjät joutuvat jääväämään itsensä päätöksenteosta.	Koko kuntaa koskevassa strategisessa yleiskaavassa ei osoiteta aluevarauksia vaan oikeusvaikutukset koskevat kehittämismerkintöjä. Vaalien jälkeen nimetään ohjausryhmän jäsenet ja asia otetaan esille.
Maapoliittisen- että kaavoitusohjelman oikeusvaikutukset maanomistajille tulee arvioida riittävällä tasolla, että tieto vaikutuksista on sekä päättäjien että kuntalaisten tiedossa.	Oikeusvaikutukset arvioidaan asianmukaisesti suunnittelussa.
8. AKAAN KAUPUNKI – 6.2.2025	
Meillä oli valitettavasti niin kiireinen alkuvuosi, että emme ehtineet tällä aikataululla antaa lausuntoa . Lausumme mielellämme kaavan seuraavasta vaiheesta.	Merkitään tiedoksi.
9. LEMPÄÄLÄN KUNTA – 22.1.2025	
Lempäälän kunta pitää tärkeänä, että Vesilahden strategisen yleiskaavan laadinnassa otetaan huomioon Lempäälän kunnan voimassa olevat kaavat ja niissä suunniteltu maankäyttö. Lempäälän oikeusvaikutteisessa strategisessa yleiskaavassa 2040 kuntarajan tuntumassa on ekologinen yhteysmerkintä sekä osoitettu kulttuuriympäristöjen arvoalue. Lempäälän puolen maankäytön tavoitteet kohdistuvat lähinnä ekologisen yhteyden säilymiseen ja kehittämiseen sekä maisema- ja kulttuuriympäristön merkittävien arvojen säilymiseen. Ekologisen yhteyden jatkuminen Vesilahden puolelle on verkostollisesti tärkeää. Rannoilla rakentamista ohjaa pääosin Lempäälän rantaosayleiskaava. Vesilahden kuntakeskustaa lähinnä olevilla rannoilla on voimassa tai vireillä ranta-asemakaava. Yksityisellä maanomistajalla on vireillä ranta-asemakaavan muutos Priikoolinnokan ja Hietaniemen ranta-alueilla. Ranta-asemakaavan tavoitteena on suunnitella uudelleen ja tutkia tarkoituksenmukaiset sijainnit ja rajaukset rakennuspaikoille huomioiden nykyiset tavoitteet rakennuspaikkojen koosta ja suuremmat tontikohtaiset rakennusoikeudet. Sisämaan osalta on voimassa kunnanvaltuuston 28.9.1981 hyväksymä Lempäälän yleiskaava, jossa alue on osoitettu maa- ja metsätalousalueena. Kaava on oikeusvaikutukseton. Lempäälän kunnalla ei ole suunnitteilla tai vireillä kaavoja Vesilahden rajan tuntumassa.	Merkitään tiedoksi ja otettiin huomioon kaavaratkaisussa.
Lempäälän kunta muistuttaa, että Vesilahden strategiseen yleiskaavaan suunniteltava maankäyttö ei saa liikaa tukeutua Lempäälän kunnan alueisiin , sillä Lempäälän kunnalla ei ole suunnitelmissa kehittää rajan tuntuman alueiden maankäyttöä tai uusia liikenneyhteyksiä. Tämä on hyvä pitää mielessä myös alueiden toteutusvaiheita suunniteltaessa.	Merkitään tiedoksi.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
10. PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUE – 16.1.2025	
Suunnitelman mukaan strategisen yleiskaavan työssä huomioitiin mm. Pirhan palveluverkkosuunnitelma ja kiinteistöstrategia. Pirkanmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto on 14.8.2023 hyväksynyt palveluiden verkoston kehittämisen periaatteet Linjaavia periaatteita on seitsemän: asiakaslähtöisyys, saatavuus ja saavutettavuus, väestön palvelutarpeen muutokset, alueelliset osaamiskeskittymät, palveluiden monimuotoisuus, kustannustehokkaat palvelut ja tilat sekä laaja-alainen yhteistyö. Periaatteiden pohjalta on luotu eri palveluita koskevat palveluiden verkon suunnitelmat, joita toivotaan hyödynnettävän kaavatyössä soveltuvien osien. Pirhan palveluiden verkoston suunnitelmat ulottuvat vuoteen 2035 asti, mutta kaavan tavoitevuosi 2040 on pitkän aikavälin kehittämisen kannalta perusteltu.	Merkitään tiedoksi.
Strategisessa kaavatyöskentelyssä painottuu Pirkanmaan hyvinvointialueen näkökulmasta erityisesti hyvinvointialueen tarjoamien palveluiden saatavuus ja saavutettavuus. Eheä yhdyskuntarakenne ja hyvät liikenneyhteydet sekä kuntien sisällä että alueellisesti tukevat hyvinvointialueen vastuulla olevien palveluiden järjestämistä. Yhteistyö hyvinvointialueen ja lähikuntien kanssa on tärkeää erityisesti siinä vaiheessa, kun palveluiden verkostoon liittyviä asioita kehitetään.	Merkitään tiedoksi. Yhteistyötä kaavaprosessissa toteutetaan viranomaisneuvottelujen sekä lausuntokierrosten kautta.
Toivomme, että kaavan jatkotyössä huomioitiin lausunnossamme esiin tuodut näkökohdat ja että kaavan vaikutusten arviointi toteutetaan huolellisesti erityisesti hyvinvointialueen palveluiden saavutettavuuden näkökulmasta.	Merkitään tiedoksi.
11. VESILAHDEN KUNNAN RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA – 14.1.2025	
Kaava-aineistossa on selkeästi tuotu esiin, ettei strateginen yleiskaava itsessään oikeuta rakentamisen lupiin, eikä sen tarkoituksena ole olla aluevarausyleiskaava. Toivottavaa on kuitenkin, että kaavaa voidaan rakennusvalvonassa jossain määrin hyödyntää lupien käsittelyssä erityisesti suunnittelutarvealueilla esimerkiksi kehittämismerkintöjen avulla.	Merkitään tiedoksi.
Uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksien kehittäminen ei saa olla ristiriidassa luonnon monimuotoisuuden edistämisen kanssa. Esimerkiksi aurinkovoimaloiden sijoittamisessa tulee pyrkiä siihen, että ne eivät vie pinta-alaa metsämaalta.	Merkitään tiedoksi ja huomioitiin kaavaratkaisussa.
Kaavoituksessa tulee huomioida viherpinta-alan säilyttäminen, mikä tukee myös ilmastomuutokseen sopeutumista. Esimerkiksi puiden viilentävää ja viherpinnan vettä pidättävää vaikutusta ei tule unohtaa maankäytön suunnittelussa.	Merkitään tiedoksi ja huomioitiin kaavaratkaisussa.
12. VESILAHDEN KUNNAN SIVISTYSLAUTAKUNTA – 14.1.2025	
Vesilahden strategisen yleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan tavoitteista yleisesti ja yleisellä tasolla sivistyslautakunnan näkökulmasta on strategisessa yleiskaavassa oleellista huomioida sivistyksen palvelutuotannon sekä terveyttä ja hyvinvointia tukevien ympäristöjen näkökulmat. Molempien osalta on tärkeää huomioida asuinrakentamiseen tarkoitettua maankäytön sijoittelussa olemassa oleva palveluverkko ja turvalliset reitit palveluiden ääreen sekä riittävän laajat ja virikkeelliset lähivirkistysalueet, joissa huomioitiin myös ympäristön kulttuuri- ja luonnonarvot.	Merkitään tiedoksi ja huomioitiin kaavaratkaisussa.

LAUSUNTO	VASTINE JA TOIMENPITEET
13. VESILAHDEN KUNNAN TEKNINEN LAUTAKUNTA – 8.1.2025	
Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa viitataan useaan otteeseen vuonna 2020 laadittuun maankäytön strategiseen kehityskuvaan . Tekninen lautakunta haluaa muistuttaa, että kyseistä dokumenttia ei ole kunnan päätöksentekokoelimissä hyväksytty .	Merkitään tiedoksi ja lisättiin huomio aineistoon.
Vesilahden kuntastrategia on laadittu vuosille 2022–2025. Uuden valtuustokauden alkaessa vuonna 2025 aloitetaan myös uuden strategian laatiminen . Uuden strategian ja strategisen yleiskaavan tulisi täydentää ja tukea toisiaan yhteisillä tavoitteilla ja toimenpiteillä. Tästä syystä lautakunta pitää strategiselle yleiskaavalle osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa laadittua aikataulua mahdottomana .	Merkitään tiedoksi. Strategisen yleiskaavan laatimisaikataulu päivitetään siten, että kaavan ehdotusvaihe sijoittuu talvelle 2025-2026.
Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on mainittuna aiemmin laadittuja selvityksiä, strategioita ja tietokantoja, joita hyödynnetään kaavan laatimisessa. Tekninen lautakunta toivoo, että kaavassa huomioitiin myös seuraavat suunnitelmat ja selvitykset : Länsi-Suomen liikennestrategia, Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma 2045, Hiilineutraali Pirkanmaa 2030 -tiekartta, Vesilahden kunnan vesihuoltolaitoksen voimassa olevat toiminta-alueet sekä vesihuoltoverkoston mallinnustarkastelut.	Merkitään tiedoksi ja lisättiin kaava-aineistoon.
14. VESILAHDEN YRITTÄJÄT RY – 29.1.2025	
Vesilahden Yrittäjät Ry kannattaa lämpimästi , tällainen pitkän tähtäimen suunnitelma kuulostaa tosi hyvältä. On yrittäjienkin kannalta hyvä miettiä Vesilahtea kokonaisuutena ja löytää yrityksille parhaat alueet toimia . Toivomme, että suunnittelussa otetaan huomioon yritysten tarpeet , jotta ne voivat kehittyä ja kasvaa meidän omassa kunnassamme Vesilahdessa . Kiitos lausuntopyynnöstä ja olemme valmiit olemaan omalta osalta mukana suunnittelussa.	Merkitään tiedoksi; elinkeinot ja yrittäjyys ovat tärkeä osa kaavaratkaisun sisältöä. Vuorovaikutus ja osallistaminen varmistetaan kaavaprosessin aikana.
15. SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON PIRKANMAAN PIIRI RY – 27.1.2025	
Kaavoituksessa on huomioitava metsien suojeleminen . Yhtenäiset isommat metsäalueet on pyrittävä säilyttämään myös Vesilahden Kirkonkylän/ Koskenkylän suunnilla luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Luonnonvaraisten eläinten luonnolliset asuin- ja elinalueet ovat pienentyneet jo nyt oleellisesti Metsämantereen kaavan myötä.	Merkitään tiedoksi.
Ei ole tarkoituksenmukaista, että luonnostaan kiehtova Vesilahti kaataa luonnontilaiset tai niiden kaltaiset metsänsä, tuhoaa järvien rantaniityt, ja kaavoittaa alueensa, joilla on valtavasti merkitystä luonnolle ja myös meille ihmisille . Erityisesti lehdot ovat metsiemme monimuotoisimpia elinympäristöjä. Yhdeksän metsäluontotyyppiämme on arvioitu erittäin uhanalaisiksi (EN). Näistä kaksi on lehtoja ja seitsemän kangasmetsiä.	Merkitään tiedoksi.
Lähiluonto- ja virkistysalueiden säilyttäminen kaavoissa tulee huomioida läpileikkaavana teemana .	Merkitään tiedoksi.
Koko Pyhäjärven alue on valtakunnallista maisema-aluetta . Se tarkentuu myös laajana vaihemaakuntakaavassa. Lammasniemen virkistysalueesta tulee edelleen pitää kiinni luonnonmukaisena ja Laukko on merkittävä valtakunnallisena arvokkaana rakennettuna ympäristönä.	Merkitään tiedoksi.